

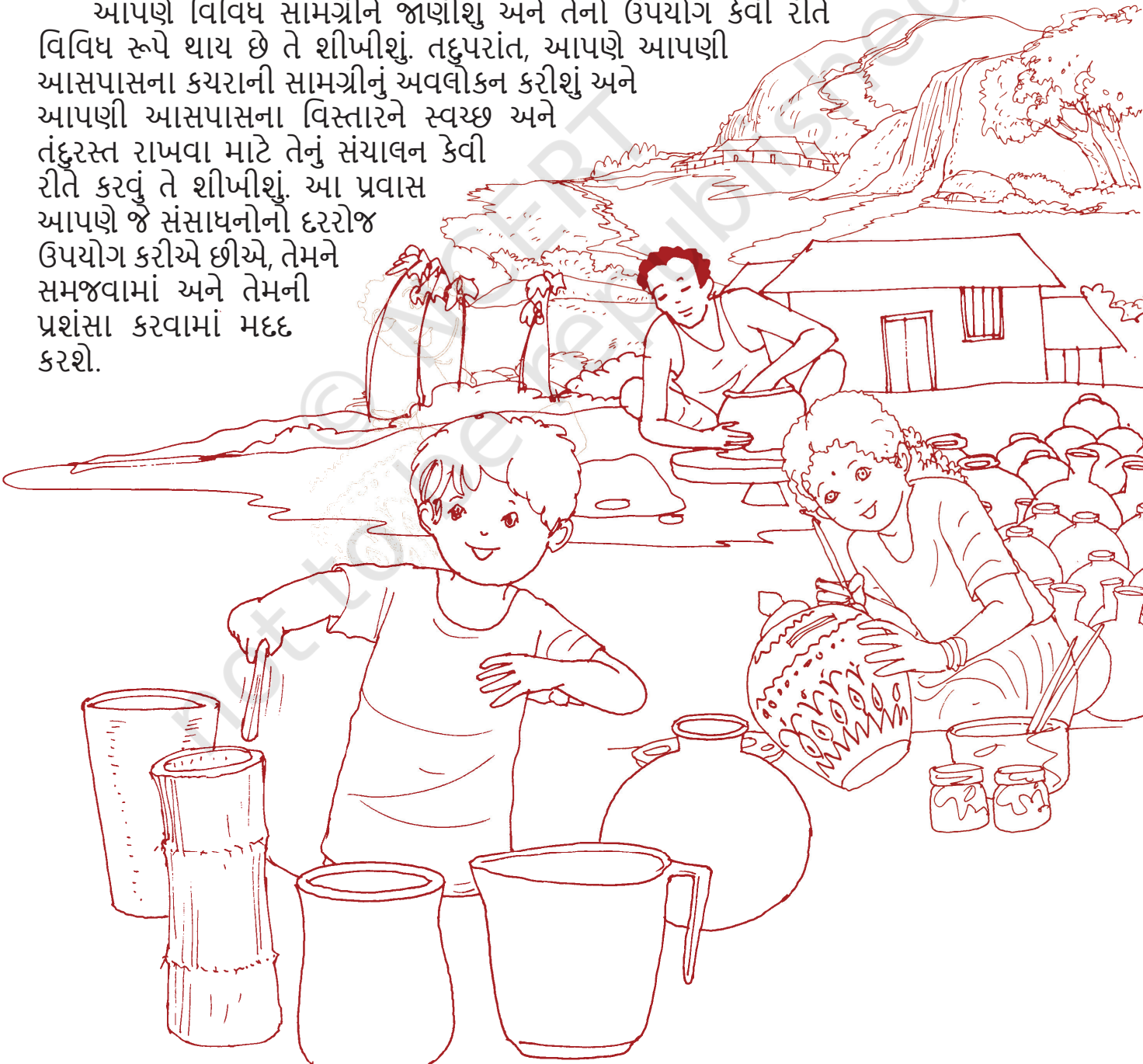
એકમ ૪

આપણી આસપાસની વસ્તુઓ

એકમ વિશે

આ એકમમાં, આપણે ઘણી વસ્તુઓ વિશે જાણીશું જે આપણે બનાવીએ છીએ અને આરામથી જીવવા માટે તેમનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. આપણે આ ચીજોનું નિરીક્ષણ કરીશું, તે શેનાથી બનેલી છે તે શીખીશું અને તે ક્યાંથી આવી છે તે શોધી કાઢીશું. આપણે કુદરતી સંસાધનોની શોધ કરીશું જે આપણને આ સામગ્રી પ્રદાન કરે છે.

આપણે વિવિધ સામગ્રીને જાણીશું અને તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે વિવિધ રૂપે થાય છે તે શીખીશું. તદુપરાંત, આપણે આપણી આસપાસના કયરાની સામગ્રીનું અવલોકન કરીશું અને આપણી આસપાસના વિસ્તારને સ્વચ્છ અને તંદુરસ્ત રાખવા માટે તેનું સંચાલન કેવી રીતે કરવું તે શીખીશું. આ પ્રવાસ આપણે જે સંસાધનોનો દરરોજ ઉપયોગ કરીએ છીએ, તેમને સમજવામાં અને તેમની પ્રશંસા કરવામાં મદદ કરશે.



શિક્ષક માટે નોંધ કરો

આ યુનિટ 'થિંગ્સ અરાઉન્ડ યુએસ' વિશે છે. આ પ્રકરણોમાં આવરી લેવામાં આવેલી મુખ્ય વિભાવનાઓ નીચે વર્ણવવામાં આવી છે.

પ્રકરણ ૧૦: વસ્તુઓનું વિશ્વ આપણને આપણી આસપાસની વસ્તુઓનું અન્વેષણ કરવામાં મદદ કરે છે, વસ્તુઓ શેની બનેલી છે અને તે ક્યાંથી આવે છે અને કઈ વસ્તુઓ કુદરતમાંથી આવે છે અને કઈ વસ્તુઓ લોકો દ્વારા બનાવવામાં આવે છે તે શીખવા માટે નજીકથી નિરીક્ષણ કરવામાં મદદ કરે છે. તદ્દુપરાંત, અમે વિવિધ પદાર્થોના વિવિધ ગુણધર્મોનું અન્વેષણ કરીએ છીએ.

પ્રકરણ ૧૧: વસ્તુઓ બનાવવી એ આપણને વિવિધ સામગ્રી અને તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવામાં આવે છે તે વિશે શીખવામાં મદદ કરે છે. અમે શોધી કાઢીએ છીએ કે કુદરતી સંસાધનોનો ઉપયોગ કરીને મકાનો કેવી રીતે બનાવવામાં આવે છે અને લોકો નવી ડિઝાઇન અને શૈલીઓ કેવી રીતે રજૂ કરે છે. તદ્દુપરાંત, અમે હંમેશાં સલામતીના નિયમોનું પાલન કરવાના મહત્વ પર ચર્ચા કરીએ છીએ.

પ્રકરણ ૧૨: કચરાનો હવાલો લેવો એ ભાર મૂકે છે નિયુક્ત વિસ્તારોમાં કચરો મૂકવાનું અને તેને યોગ્ય રીતે વર્ગીકૃત કરવાનું મહત્વ. અમે ફરીથી ઉપયોગ અને રિસાયક્લિંગના મૂલ્યનું પણ વર્ણન કરીએ છીએ. તદ્દુપરાંત, અમે અમારા ઘરો અને પડોશમાં સ્વચ્છતા અને સલામતી જાળવવાના માર્ગો શોધીએ છીએ.

ગિફ્ટ રેપિંગ માટે અખબારો અથવા જૂના કાપડનો ઉપયોગ એ ઇકો-ફ્રેન્ડલી પ્રથા છે જે કચરો ઘટાડે છે અને સંસાધનોની જાળવણી કરે છે. આ પ્રકારની યીજવસ્તુઓનો રચનાત્મક ઉપયોગ કરીને, આપણે માત્ર આપણો બગાડ જ ઘટાડતા નથી, પરંતુ આપણી ભેટોમાં વ્યક્તિગત સ્પર્શ પણ ઉમેરીએ છીએ.



- વિવિધ પદાર્થો (ધાતુ, લાકડું, કાચ, પ્લાસ્ટિક, માટી વગેરે) થી બનેલી વિવિધ વસ્તુઓ એકઠી કરીને પ્રદર્શિત કરો.
- મુલાકાત અને મુલાકાતીઓ: કુલી, સ્થાનિક રમકડા બનાવતી કંપની વગેરેની મુલાકાતનું આયોજન કરો અથવા તેમને બાળકો સાથે વાત કરવા માટે શાળામાં આમંત્રિત કરો.
- નકામા પદાર્થોમાંથી વર્ગમાં ડસ્ટબિન (દરેક સૂકા અને ભીના કચરા માટે) બનાવવા માટે બાળકો માટે એક પ્રવૃત્તિનું આયોજન કરો.
- સૂકા અને ભીના (દા.ત., બપોરના ભોજન પછી) કચરાને અલગ પાડવાનું નિદર્શન કરો. બાળકો હાથમોજાં અને માસ્ક પહેરે તે સુનિશ્ચિત કરો.





0335CH10

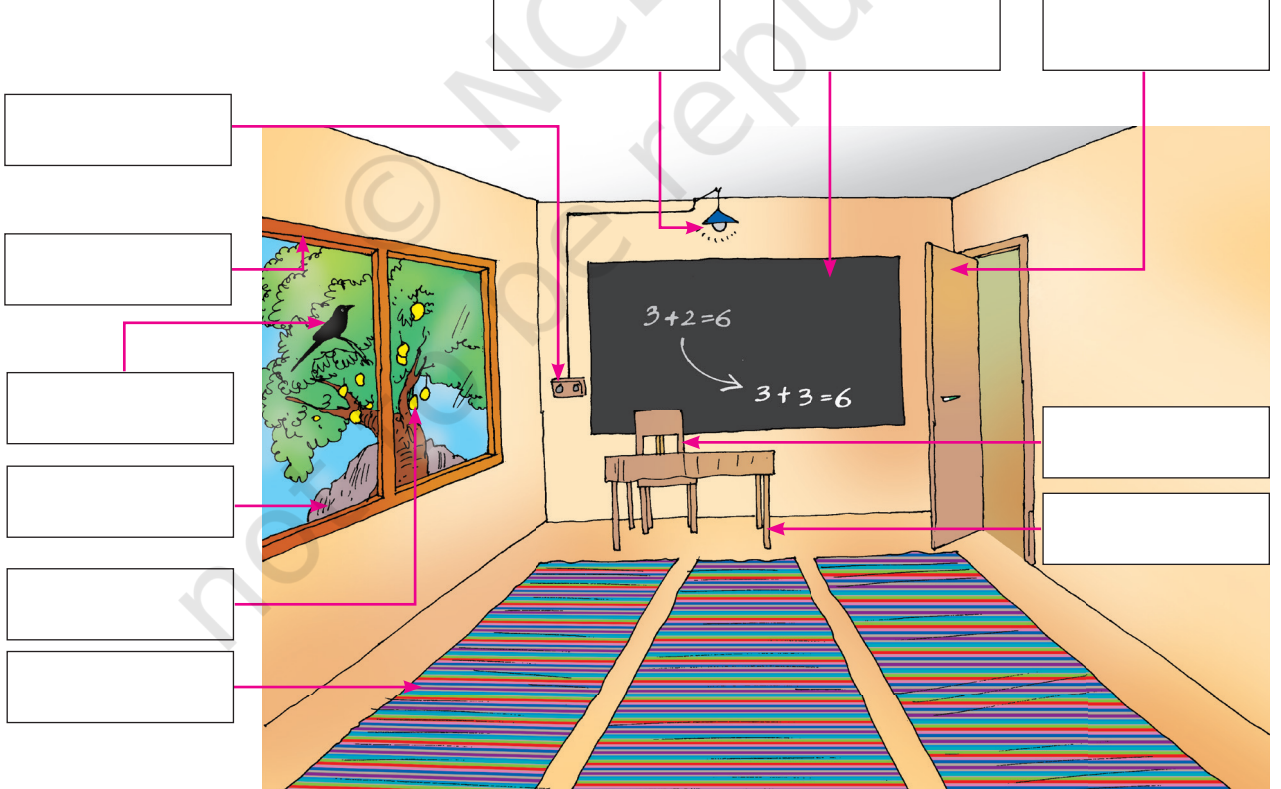
વસ્તુઓની આ દુનિયા



ચાલો આપણી આસપાસ નજર કરીએ!

ખુશી વહેલી સ્કૂલે પહોંચી ગઈ. બારીઓમાંથી સૂર્યપ્રકાશ ઝળહળી રહ્યો હતો અને વર્ગખંડમાં તેજસ્વી અને સુંદર લાગતું હતું. ખુશી આ સીનને એક તસવીરમાં કેપ્ચર કરવા માંગતી હતી. તેણે જે દોર્યું તે અહીં છે.

શું તમે ખુશીએ દોરેલી વસ્તુઓનું નામ આપી શકો છો? આપેલાં ખાનામાં લખો.



શું તમે બારી ગ્લાસ જુઓ છો? શા માટે કે કેમ નહીં?



પ્રવૃત્તિ

૨

તમારા વર્ગખંડને સમજો

તમારી નોટબુકમાં તમારા વર્ગખંડનું ચિત્ર દોરો. તમે દોરેલી વસ્તુઓને લેબલ કરો.

ખુશીને જિજ્ઞાસા છે, “આ બધી વસ્તુઓ ક્યાંથી આવી છે? તેમને કોણે બનાવ્યા છે? તે બધા શું બનાવે છે ઓફ?” તેણે વિચાર્યું.

ચાલો આપણે ખુશીને એ જાણવામાં મદદ કરીએ.

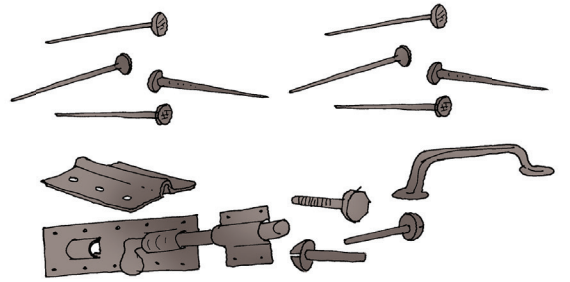
ટેબલ અને ખુરશી લાકડાના બનેલા છે. આપણે લાકડું ક્યાંથી મેળવીએ છીએ?

દરવાજાના કબજા, નખ અને કડી કેટલીક ધાતુઓમાંથી બનેલા હોય છે.



શું તમે જાણો છો?

ધાતુઓને પૃથ્વીની અંદરથી ખોદાયેલા ચોક્કસ ખડક અને કાંપ (જેને ‘કાચી ધાતુ’ કહેવાય છે) માંથી કાળજીપૂર્વક કાઢવામાં આવે છે.



શિક્ષક માટે નોંધ કરો

બાળકોને તમારી આસપાસ કેટલીક સામાન્ય ધાતુઓ જેવી કે લોખંડ, તાંબુ, એલ્યુમિનિયમ, સોનું, ચાંદી, પારો થર્મોમીટરમાં અથવા મિશ્રધાતુઓ જેવી કે સ્ટીલ, પિત્તળ અને કાંસામાં બતાવો. મિશ્રધાતુઓ ધાતુનું મિશ્રણ છે.





ધાતુઓ શોધો

ધાતુઓની બનેલી હોય તેવી ઘણી બધી ચીજો કે ચીજોના ભાગો શોધી કાઢો. તમારી આસપાસ તમે કઈ ધાતુઓને ઓળખો છો? જો તમને ધાતુનું નામ ખબર ન હોય, તો તમારા મિત્રો અથવા કોઈ વડીલને પૂછો. તમારી નોટબુકમાં આ ધાતુઓની યાદી બનાવો.



શોધ કરો

વર્ગખંડમાં અન્ય કઈ વસ્તુઓ છે, જેમ કે, સાદડીઓ, બલ્બ અને ઇલેક્ટ્રિક સ્વીચો, જેમાંથી બનેલી છે?

પારદર્શક સામગ્રી!

ખુશી એના ડેસ્ક પર બેઠી હતી. તે સુંદર ફૂલોથી લદાયેલા એક ઝાડને જોઈ શકતી હતી. તેણીએ તેમને સ્પર્શ કરવા હાથ લંબાવ્યો. તેનો હાથ કાયની તકતીને અડ્યો. પહેલાં તો ખુશીએ બારીના કાચ પર ધ્યાન ન આપ્યું. તે કાયના બનેલા હતા અને તેણીને સમજાયું કે તે ગ્લાસમાંથી ફૂલો અને ઝાડ જોઈ શકતી હતી. કાય તો એવો જ છે!

- શું તમારી વિંડોમાં કાયની તકતી છે?
- શું તમે તેના દ્વારા જોઈ શકો છો?
- તમે શું જુઓ છો?





પ્રવૃત્તિ

૩

વસ્તુઓ દ્વારા જોવું

તમારી આસપાસથી વિવિધ સામગ્રીની કેટલીક નાની વસ્તુઓ જેવી કે બોટલ, કાગળો, કાપડ અને વાસણો વગેરે એકત્રિત કરો. તેમના દ્વારા લાઇટ બલ્બ અથવા મીણબત્તીની જ્યોત જુઓ. તમે કેટલાક પદાર્થો દ્વારા ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકો છો, તમે કેટલાક પદાર્થો દ્વારા આંશિક રીતે જોઈ શકો છો, જ્યારે તમે કેટલાક પદાર્થો દ્વારા બિલકુલ જોઈ શકતા નથી. તમે જેની મારફતે ખૂબ સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકો છો તેમાંથી આ પદાર્થોને, તમે જેમાંથી બિલકુલ જોઈ જ ન શકો તેવા પદાર્થોને ક્રમમાં ગોઠવો.



દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે જુઓ	આંશિક રીતે જુઓ	તેના દ્વારા બિલકુલ જોઈ શકાતું નથી

કાળજી રાખજો!

સૂર્યને ક્યારેય સતત ન જુઓ - કોઈ પણ પદાર્થ દ્વારા અથવા સીધી રીતે. તેનાથી તમારી આંખોને નુકસાન થશે.

તમે જેના દ્વારા જોઈ શકો છો તે વસ્તુઓને કહેવામાં આવે છે **પારદર્શક**. મોટા ભાગના પ્રકારના કાચ પારદર્શક હોય છે. વધુ એક પદાર્થનું નામ આપો જે પારદર્શક હોય.

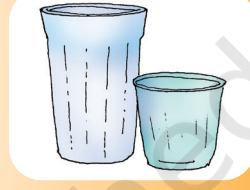


તમે કાયના માધ્યમથી જોઈ શકો છો, પણ તમે લાકડામાંથી જોઈ શકતા નથી. જે પદાર્થોમાંથી તમે જોઈ શકતા નથી તેને કહેવાય છે **અપારદર્શક**.

કાય પારદર્શક હોય છે પણ લાકડું અપારદર્શક હોય છે.



કેટલીક બાબતો વચ્ચે હોય છે - એટલે કે, તમે તેમની મારફતે માત્ર આંશિક રીતે જ જોઈ શકો છો. તેમને કહેવામાં આવે છે **અર્ધપારદર્શક**. અર્ધપારદર્શક હોય તેવા કેટલાક પદાર્થો શોધો.



પ્રવૃત્તિ

૪

ચાલો આપણે વિશ્વને રંગીન બનાવીએ!

બે કે ત્રણ એકત્રિત કરો, બેગ્સ, બોટલ્સ અથવા વિવિધ રંગોના પાતળા કાપડમાંથી જુઓ. તેમના દ્વારા સફેદ કાગળની શીટ જુઓ.

- શું કાગળનો રંગ બદલાતો દેખાય છે?
- જ્યારે તમે તેને પાતળા વાદળી પ્લાસ્ટિક અથવા ગ્લાસ દ્વારા જુઓ છો ત્યારે શું સફેદ કાગળ અલગ દેખાય છે? કે પછી પાતળું પીળું પ્લાસ્ટિક કે ગ્લાસ?
- શું જુદી જુદી વસ્તુઓના રંગો બદલાતા દેખાય છે? પાતળા પીળા પ્લાસ્ટિકમાંથી વાદળી રંગની વસ્તુ કેવી દેખાતી હતી?
- શું તમે અગાઉ રંગીન પારદર્શક પદાર્થોને જોવાનો અનુભવ કર્યો છે? આવા અનુભવોને યાદ કરવાનો પ્રયાસ કરો.



તે શું બનાવે છે ?

ચાલો, આપણે ખુશીના ક્વાસરૂમમાં પાછા ફરીએ.



લખો સાંકળ રમત

- નીચેના કોષ્ટકમાં, ખુશીએ વસ્તુઓને તે જે સામગ્રીથી બનેલી છે તે અનુસાર વર્ગીકૃત કરી છે. તેના પદાર્થોની યાદી કોષ્ટકના પ્રથમ સ્તંભમાં છે. સામગ્રીના નામ બીજા સ્તંભમાં છે.
- કોષ્ટકનો ત્રીજો સ્તંભ તમારે પૂર્ણ કરવાનો છે. અહીં તમે જોયેલી કેટલીક વસ્તુઓના નામ લખો જે તે સામગ્રીમાંથી બનાવવામાં આવ્યા છે. તમારી આસપાસની કેટલીક વસ્તુઓ આ સૂચિમાં ન હોય તેવા પદાર્થોમાંથી બનાવવામાં આવી શકે છે, દા.ત., ખુશીની સૂચિમાં માટી અને રબર ખૂટે છે. કોષ્ટકમાં વધારાની હરોળ ઉમેરવા માટે આમાંના એકનો ઉપયોગ કરો.

ખુશીની યાદી	સામગ્રીનું નામ	આ સામગ્રીથી બનેલી વસ્તુઓ જે તમારા વર્ગખંડમાં અથવા ઘરમાં છે
ટેબલ, ખુરશી, દરવાજો	લાકડું	દાખલા તરીકે, પેન્સિલ
કબજા, નખ દ્વારા,	ધાતુ	
વિન્ડોપેન, આછો બલ્બ	ગ્લાસ	
ઇલેક્ટ્રિક સ્વીચો	પ્લાસ્ટિક	

આ બધી સામગ્રી ક્યાંથી આવે છે? શું તમે તેમના સ્ત્રોતને શોધી શકો છો?

ઉદાહરણ તરીકે, વૂડ — વૃક્ષ

ધાતુઓ - _____

કાપડ - _____



શું તમે જાણો છો?

કાય મોટે ભાગે રેતીનો બનેલો હોય છે!





તમારા દાદા-દાદી સાથે વાત કરો

- બાળપણમાં, શું આ વસ્તુઓ એક જ સામગ્રીથી બનેલી હતી?
- શું હવે એવી નવી સામગ્રી છે કે જે તેઓએ પહેલાં ન જોઈ હોય?
- શું એવી કોઈ સામગ્રી છે કે જે તેઓએ તેમના બાળપણમાં જોઈ હતી જે હવે ઉપયોગમાં નથી? કેમ?

જુદા જુદા પદાર્થો જુદા જુદા દેખાઈ શકે છે. શું તેઓ અન્ય રીતે પણ જુદા છે? શું તમે તમારી આંખો બંધ કરીને પણ કેટલીક સામગ્રીને ઓળખી શકશો?



- તમારી યમચી કઈ સામગ્રીથી બનેલી છે?
- શું તે ધાતુ, લાકડા અથવા અન્ય કોઈ સામગ્રીથી બનેલું છે? શું તમે અનુમાન કરી શકો છો?
- આમાંના કયા શબ્દો અથવા શબ્દસમૂહો યમચીનું વર્ણન કરે છે?

સુંવાળું	રફ	નીરસ	શાઈની
સ્પર્શથી ઠંડી લાગે છે			





તેના પર ટકોરા મારો અને તે તમારી સાથે વાત કરશે! ઓર્કેસ્ટ્રા

એક ધાતુની ચમચી લો અને વિવિધ સામગ્રીથી બનેલી ઓછામાં ઓછી પાંચ વસ્તુઓ લો—
લાકડું, ધાતુ, પ્લાસ્ટિક, કાપડ અને કાચ. તે દરેક પર ચમચીને નરમાશથી ટેપ કરો. તેમાંથી
દરેક જે અવાજ કરે છે તે સાંભળો. આ બધા જુદા જુદા અવાજોનું વર્ણન કરવા માટે તમારા
પોતાના શબ્દો બનાવો.

તે અવાજોને શબ્દોમાં કેપ્ચર કરવાનો
પ્રયાસ કરો, જેમ કે ટીંગ-ટીંગ, ધુમ-ધુમ, ડબ-
ડબ, ...

હવે તમારા પોતાના ધબકારા કમ્પોઝ
કરો.

ટિંગ, ટીંગ, સ્ટે, થાક
ટિંગ, રહે, ટીંગ, રહે!



શું તે વળે છે?

ખુશીનું ટેબલ લાકડાનું બનેલું છે. કોષ્ટકો બનાવવા માટે બીજું શું વપરાય છે? શું આપણે ટેબલ
બનાવવા માટે ફેબ્રિક અથવા રબરનો ઉપયોગ કરી શકીએ? શા માટે કે કેમ નહીં?

લાકડું સખત અને કઠોર હોય છે જ્યારે કાપડ નરમ અને લવચીક હોય છે. કાપડની લવચીકતા
તેને કપડાં અને પડદા બનાવવા માટે વધુ યોગ્ય બનાવે છે. કલ્પના કરો કે જો કપડાં લાકડાના
બનેલાં હોય!



લખો

વિચિત્ર જોડીઓ

પાંચ પદાર્થોની યાદી બનાવો અને તેને અનુક્રૂળ ન હોય તેવી સામગ્રી સાથે જોડો! આ પદાર્થો
બનાવવા માટે શા માટે આ પદાર્થો કામ નહીં કરે તે સમજાવો. એક ઉદાહરણ તમારા માટે કરવામાં
આવ્યું છે.



ક્રમ .	વસ્તુઓ	પદાર્થ	કારણો
1.	છત્રી	કાગળ	વરસાદમાં ભીનું થઈ જાય તો કાગળ ફાટી જશે
2.			
3.			
4.			

શું તે વહે છે?

ખુશીએ પોતાની 'ઓડ પેરિસ'માં રમતિયાળપણે લખ્યું હતું કે, "દિવાલો - પાણીની બનેલી નથી."

અમે પાણીની દિવાલો બનાવતા નથી કારણ કે તે પડી જશે. પાણીની દીવાલોનું બીજું શું થઈ શકે? આપણને દીવાલો બનાવવા માટે પથ્થરો, ઇંટો કે લાકડું જેવી નક્કર વસ્તુઓની જરૂર પડે છે. જે ચીજોનો આકાર બદલાતો નથી તેને 'સોલિડ' કહેવામાં આવે છે.

પાણી તેનો આકાર રાખતું નથી - તે વહે છે. હવા પણ વહે છે, પણ જુદી રીતે. જો તમે એક કપમાં પાણી નાખો છો તો તે ત્યાં જ રહે છે. પાણી એ 'પ્રવાહી' છે. હવા કપમાં રહેતી નથી, તે ફક્ત અંદર અને બહાર તરતી રહે છે. એનું કારણ એ છે કે હવા એક વાયુ છે.

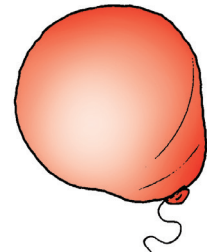
તેથી પદાર્થોને ઘન, પ્રવાહી અને વાયુઓ તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે.



સોલિડ



પ્રવાહી



ગેસ

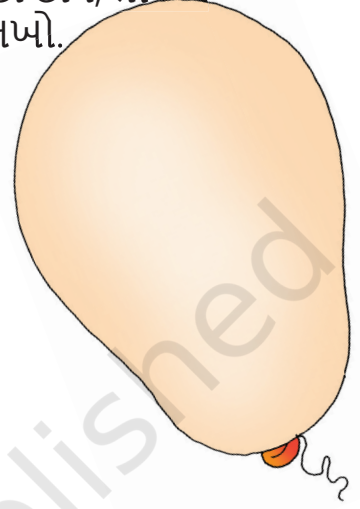
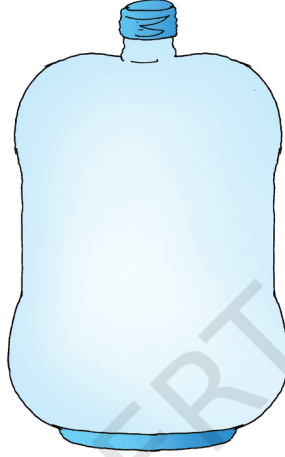
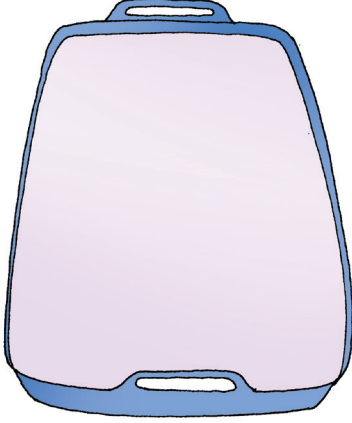




ચાલો આપણે તેમને બીજી રીતે જૂથબદ્ધ કરીએ!

અહીં કેટલીક વસ્તુઓના નામ છે: શાહી, પથ્થર, ધુમાડો, બરફ, વરાળ, ચમચી, મધ, બોટલ, થેલી, પાણી.

જો તે નક્કર હોય, તો ટ્રે પર તેનું નામ લખો; જો તે પ્રવાહી હોય, તો તેનું નામ બોટલમાં લખો; જો તે ગૈસ હોય, તો તેનું નામ બલૂનમાં લખો.



ટ્રે, બોટલ અને બલૂનમાં તમારી પોતાની કેટલીક વસ્તુઓ ઉમેરો.

કેટલીક વસ્તુઓ મૂંઝવણભરી હોઈ શકે છે, જેમ કે રેતી અથવા સ્પોન્જ અથવા માટી. આવા વધુ પદાર્થોને ઓળખી કાઢો અને તેમાંના ઓછામાં ઓછા ત્રણના નામ લખો.

શિક્ષક માટે નોંધ કરો

રબર, ફાઇબર અને મીણ જેવા પદાર્થો કુદરતી રીતે વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓ દ્વારા ઉત્પન્ન કરી શકાય છે, પરંતુ સમાન પદાર્થો કૃત્રિમ રીતે પણ બનાવવામાં આવે છે. દાખલા તરીકે, મધમાખીઓ તેમના મધપૂડા માટે મીણનું ઉત્પાદન કરે છે, પરંતુ પેટ્રોલિયમમાંથી ખૂબ જ સમાન મીણ બનાવી શકાય છે. પેટ્રોલિયમ એ ભૂગર્ભમાં ઊંડે જોવા મળતું પ્રવાહી છે. પેટ્રોલ, રોકેલ, ડીઝલ વગેરે પેટ્રોલિયમમાંથી કાઢવામાં આવે છે. પેટ્રોલ, પ્લાસ્ટિક, રબર અથવા પેરાફિન મીણ જેવા પેટ્રોલિયમ આધારિત પદાર્થો 'નોન-બાયોડિગ્રેડેબલ' કચરો બનાવે છે. આ ખ્યાલને હમણાં જ વર્ગ ૩ માં સ્પર્શવામાં આવ્યો છે, અને વિગતો પછીના વર્ગો પર છોડી દેવામાં આવી છે.



કુદરતી - કૃત્રિમ

ખુશીએ એક કેરીનાં ઝાડ પર કેરી ઊગતી હોય અને તેના પર એક પક્ષી બેઠેલું હોય એવું ચિત્ર દોર્યું. વૃક્ષ, કેરી અને પક્ષી મનુષ્ય દ્વારા બનાવવામાં આવતા નથી પરંતુ કુદરતી રીતે પ્રકૃતિમાં થાય છે. કુદરતી રીતે અસ્તિત્વ ધરાવતી ચીજોને 'કુદરતી' કહેવામાં આવે છે. કુદરતી વસ્તુઓ જીવંત હોઈ શકે છે, જેમ કે છોડ અને પ્રાણીઓ, અથવા ખડકો, પાણી જેવા જીવંત નથી અને હવા.



લોકો દ્વારા બનાવવામાં આવતી વસ્તુઓને 'કૃત્રિમ' કહેવામાં આવે છે જેમ કે કપડાં, પગરખાં, ટેબલ વગેરે.

દરેક ગ્રુપમાં પાંચ વસ્તુઓની યાદી બનાવો.

- કુદરતી સ : _____
- કૃત્રિમ: _____

હવે પછીના પ્રકરણમાં આપણે વસ્તુઓ કેવી રીતે બનાવવામાં આવે છે તે અંગે વધુ સંશોધન કરીશું.



શોધ કરો

શું તમે તમારી આસપાસના વૃક્ષો જોયા છે જે વર્ષના ખાસ સમયે ફૂલો અને ફળો આપે છે? જો તમે ક્યારેય પાકેલી કેરી ખાધી હોય કે બજારમાં કેરી જોઈ હોય કે પછી આખું વર્ષ કેરીનું ઝાડ જોયું હોય તો અનુમાન લગાવવાનો પ્રયત્ન કરો કે વર્ષના કયા સમયે ખુશીએ તેનું ચિત્ર દોર્યું હતું? તે જાન્યુઆરીની આસપાસ અથવા જૂનની આસપાસ હોઈ શકે છે?



માલો આપણે મનન કરીએ

અ . લખવું

આપણી આસપાસની ચીજો વિવિધ પ્રકારની સામગ્રીની બનેલી હોય છે. આપણી આસપાસ આપણે સામાન્ય રીતે જોઈએ છીએ તે ત્રણ સામગ્રીના નામ લખો.

બ . ચર્ચા કરો

ધારો કે તમને કોઈ ચળકતી ચમચો મળે છે. તમે જાણતા નથી કે તે ધાતુથી બનેલું છે કે પછી તે કોઈ અન્ય સામગ્રીથી બનેલું છે અને પછી ચળકતા રંગથી રંગવામાં આવે છે. તમે કેવી રીતે શોધી કાઢશો?

ક . દોરો

ત્રણ કુદરતી અને ત્રણ કૃત્રિમ ચીજો દોરો.

© NCERT
be republished

ડ . કરો

જોડીઓને સરખાવો

પારદર્શક

અર્ધપારદર્શક

અપારદર્શક

કાગળથી બનેલો લેમ્પ શેડ

પ્લેટ

ચશ્મામાં વપરાતો ગ્લાસ

